ZWIĄZEK REWIZYJNY BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH
im. Franciszka Stefczyka w Warszawie

ul. Mokotowska 14, 05-561 Warszawa
e-mail: sekretariat@zrbs.pl

tel./fax (0-22) 629 52 65
tel. (0-22) 629 44 38

Warszawa, dnia 18 września 2017 r.

ZRBS/98/2017

RADA NADZORCZA, ZARZĄD
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO

W związku z wcześniejszym pismem Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. F.Stefczyka z dnia 10 sierpnia oraz opublikowaniem w dniach 11 – 13 września br. komunikatów Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w związku z wejściem w życie z dniem 21 czerwca 2017 roku przepisów Ustawy z dnia 11 maja 2017 roku – o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (zwana dalej „Ustawą"), Związek Rewizyjny Banków Spółdzielczych im. F.Stefczyka pragnie ponownie zwrócić Państwu uwagę na istotne kwestie dla banków spółdzielczych wynikające z tej ustawy.

I. Komitety audytu

W pełni aktualne pozostają wcześniejsze ustalenia wskazane w piśmie Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. F.Stefczyka z dnia 10 sierpnia. W każdym Banku Spółdzielczym jako Jednostce Zainteresowania Publicznego (JZP) **powołany winien zostać komitet audytu** (zgodnie z art. 1 ust. 6 i art. 128 ust. 1 Ustawy)

W przypadku Banków Spółdzielczych, pełnienie funkcji komitetu audytu w celu wykonywania obowiązków komitetu audytu określonych w Ustawie może zostać powierzone radzie nadzorczej in gremio (w całości - zgodnie z art. 128 ust. 4 pkt 1 i ust. 5 Ustawy). Powierzenie radzie nadzorczej in gremio wykonywania obowiązków komitetu audytu powinno odbyć się w drodze uchwały Zebrania Przedstawicieli, zmiany statutu poprzez przypisanie funkcji komitetu audytu radzie nadzorczej i wyrażenia zgody na zmianę statutu przez KNF. Zgodnie z odpowiednim stosowaniem przepisów ustawy, większość członków rady nadzorczej której powierzono sprawowanie funkcji komitetu audytu w ww. trybie, w tym jej przewodniczący, powinna być niezależna od danej jednostki zainteresowania publicznego.

W przypadku podjęcia przez Bank decyzji o niepowierzaniu bezpośrednio radzie nadzorczej obowiązków wynikających z ustawy, Bank obowiązany będzie do utworzenia w ramach swojej struktury organizacyjnej komitetu audytu. W takiej sytuacji_członkowie komitetu audytu są powoływani przez radę nadzorczą spośród członków tego organu (brak możliwości doboru jakiejkolwiek osoby spoza członków rady).

Niezmiennie i niezależnie od jednego z dwóch ww. wariantów, jednym z kryteriów wskazujących kiedy członek komitetu audytu jest niezależny od danej jednostki zainteresowania publicznego, jest m.in. wskazanie, że nie jest członkiem rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego danej jednostki zainteresowania publicznego dłużej niż 12 lat (129 ust. 3 pkt 8).

Ponadto przypominamy, że zgodnie z przepisem art. 297 Ustawy banki spółdzielcze jako JZP mają obowiązek posiadania komitetu audytu na podstawie przepisów ustawy o biegłych

rewidentach i są obowiązane powołać go w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów ww. ustawy. Termin na powołanie komitetu audytu w bankach spółdzielczych jako JZP upływa w dniu **21 października 2017 r.**

Aktualnie w dniu 11 września 2017 r. opublikowano **Komunikat UKNF w sprawie nowych regulacji dot. komitetów audytu.** W treści Komunikatu nie odniesiono się jednak do żadnej z preferencji opisanych powyżej wariantów, ale także do przedstawianych wątpliwości prawnych dotyczących powoływania komitetów audytu (w szczególności opisywanej wcześniej przesłanki nie bycia członkiem rady nadzorczej lub innego organu nadzorczego lub kontrolnego danej jednostki zainteresowania publicznego dłużej niż 12 lat).

II. Powierzenie badania ustawowego związkowi rewizyjnemu

Ponownie przypominamy, że zgodnie z art. 135 ust. 1 Ustawy, **w przypadku gdy bank spółdzielczy jest członkiem związku rewizyjnego i powierza przeprowadzenie badania ustawowego temu związkowi rewizyjnemu**, do badania ustawowego banku spółdzielczego, innego niż bank zrzeszający lub innego niż bank spółdzielczy będący jednostką zainteresowania publicznego, spełniający kryteria dużej jednostki, nie stosuje się przepisów art. 4 oraz art. 6 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 537/2014 w zakresie spełnienia wymogów określonych w art. 4, art. 6 ust. 1 lit. b, art. 16 oraz art. 17 ust. 1, 3 i 5–8 tego rozporządzenia. Powyższe oznacza co następuje:

1. Powierzenie badania ustawowego gdy bank jest członkiem związku rewizyjnego

Gdy bank spółdzielczy jest członkiem związku rewizyjnego i powierza przeprowadzenie badania ustawowego temu związkowi rewizyjnemu nie stosuje się wymogu przedstawienia rekomendacji komitetu audytu oraz zasad rotacji (przepisów art. 16 i art. 17 ust. 1, 3-5 i 8 rozporządzenia o zasadach wyboru firm audytorskich oraz o okresie trwania zlecenia badania). Nie stosuje się w związku z powyższym art. 130 ust. 2 i art. 134 Ustawy tj. przepisu o przedstawieniu przez komitet audytu rekomendacji organowi dokonującemu wyboru i przepisu o maksymalnym czasie nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych. Nie ma zastosowania również Komunikat UKNFz dnia 11 września 2017 r. w sprawie rotacji firm audytorskich.
Warunkiem przeprowadzenia badania ustawowego banku spółdzielczego przez związek rewizyjny jest zachowanie przez biegłych rewidentów przeprowadzających takie badanie oraz osoby mogące wywierać wpływ na to badanie wymogów niezależności określonych w niniejszej ustawie.

2. Powierzenie badania ustawowego gdy bank nie jest członkiem związku rewizyjnego

Gdy bank nie jest członkiem związku rewizyjnego i powierza przeprowadzenie badania ustawowego związkowi rewizyjnemu lub innej firmie audytorskiej nie znajdują zastosowania wyłączenia przewidziane w art. 135 ust. 1 ustawy wskazane powyżej (w pkt 1). Wówczas zgodnie z art. 130 ust. 2 Ustawy, w przypadku gdy wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie ustawowe jednostki zainteresowania publicznego dokonuje organ inny niż organ, o którym mowa w art. 66 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, czyli w tym przypadku rada nadzorcza, **komitet audytu przedstawia organowi dokonującemu wyboru rekomendację**, w której:
1) wskazuje firmę audytorską, której proponuje powierzyć badanie ustawowe;
2) oświadcza, że rekomendacja jest wolna od wpływów stron trzecich;
3) stwierdza, że badana jednostka zainteresowania publicznego nie zawarła umów zawierających klauzule, o których mowa w art. 66 ust. 5a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (klauzule umowne w umowach zawartych przez badaną jednostkę, które

ograniczałyby możliwość wyboru firmy audytorskiej przez organ dokonujący wyboru firmy audytorskiej, na potrzeby przeprowadzenia badania ustawowego sprawozdań finansowych tej jednostki, do określonych kategorii lub wykazów firm audytorskich).
W przypadku gdy wybór, o którym mowa powyżej, dotyczy **przedłużenia umowy o badanie sprawozdania finansowego**, rekomendacja komitetu audytu nie musi zawierać wymogów wskazanych dodatkowo w art. 130 ust. 3 Ustawy tj. m.in. wskazywania przynajmniej dwóch możliwości wyboru firmy audytorskiej wraz z uzasadnieniem i przeprowadzania procedury wyboru zorganizowanej przez badaną jednostkę
Gdy bank nie jest członkiem związku rewizyjnego i powierza przeprowadzenie badania ustawowego związkowi rewizyjnemu lub innej firmie audytorskiej stosuje się art. 134 Ustawy tj. **przepis o maksymalnym czasie nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych.** Zastosowanie znajduje również Komunikat UKNF z dnia 11 września 2017 r. w sprawie rotacji firm audytorskich.

3. **Powierzenie badania ustawowego gdy bank nie jest członkiem związku rewizyjnego i w przypadku gdy wybór firmy audytorskiej nie dotyczy przedłużenia umowy o badanie sprawozdania finansowego, rekomendacja komitetu audytu:**

Gdy bank nie jest członkiem związku rewizyjnego i w przypadku gdy wybór firmy audytorskiej nie dotyczy przedłużenia umowy o badanie sprawozdania finansowego, rekomendacja komitetu audytu:
1) zawiera przynajmniej dwie możliwości wyboru firmy audytorskiej wraz z uzasadnieniem oraz wskazanie uzasadnionej preferencji komitetu audytu wobec jednej z nich
2) jest sporządzana w następstwie procedury wyboru zorganizowanej przez badaną jednostkę, spełniającej następujące kryteria:
a) badana jednostka zainteresowania publicznego może zaprosić dowolne firmy audytorskie do składania ofert w sprawie świadczenia usługi badania ustawowego, pod warunkiem że:

- nie narusza to przepisów art. 17 ust. 3 rozporządzenia nr 537/2014
- organizacja procedury przetargowej nie wyklucza z udziału w procedurze wyboru firm, które uzyskały mniej niż 15% swojego całkowitego wynagrodzenia z tytułu badań od jednostek zainteresowania publicznego w danym państwie Unii Europejskiej w poprzednim roku kalendarzowym, zamieszczonych w wykazie firm audytorskich, o których mowa w art. 91,

b) badana jednostka zainteresowania publicznego przygotowuje dokumentację przetargową dla zaproszonych firm audytorskich, która:

- umożliwia tym firmom poznanie działalności badanej jednostki zainteresowania publicznego,
- zawiera wskazanie sprawozdań finansowych podlegających badaniu,
- zawiera przejrzyste i niedyskryminujące kryteria wyboru, które są stosowane przez badaną jednostkę zainteresowania publicznego do oceny ofert złożonych przez firmy audytorskie,

c) badana jednostka zainteresowania publicznego ma swobodę określenia procedury wyboru i może w jej trakcie prowadzić bezpośrednie negocjacje z zainteresowanymi oferentami,
d) badana jednostka zainteresowania publicznego ocenia oferty założone przez firmy audytorskie zgodnie z kryteriami wyboru określonymi w dokumentacji przetargowej oraz przygotowuje sprawozdanie zawierające wnioski z procedury wyboru zatwierdzane przez komitet audytu,
e) badana jednostka zainteresowania publicznego oraz komitet audytu uwzględniają wszelkie ustalenia lub wnioski zawarte w rocznym sprawozdaniu, o którym mowa w art. 90 ust. 5 (roczne sprawozdanie Komisji Nadzoru Audytowego), mogące wpłynąć na wybór firmy audytorskiej.
W przypadku gdy bank zalicza się do jednostki zainteresowania publicznego będącej małym lub średnim przedsiębiorcą, pkt 2 a – e) nie stosuje się.
W tym przypadku również stosuje się art. 134 Ustawy tj. **przepis o maksymalnym czasie nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych** oraz Komunikat UKNF z dnia 11 września 2017 r. w sprawie rotacji firm audytorskich.

Reasumując, **gdy bank nie jest członkiem związku rewizyjnego**, który powierza takiemu związkowi rewizyjnemu badanie, we wszystkich pozostałych przypadkach **rada nadzorcza musi podjąć uchwale o wyborze firmy audytorskiej po uprzedniej rekomendacji przedstawionej przez komitet audytu.**

III. Poinformowanie Komisji Nadzoru Finansowego

W każdym przypadku – niezależnie od wariantu funkcjonowania komitetu audytu oraz niezależnie od tego czy bank jest członkiem związku rewizyjnego - jeżeli w jednostce zainteresowania publicznego wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania jej sprawozdania finansowego dokonuje organ dokonujący wyboru (rada nadzorcza), **jednostka informuje o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego.**

W komunikacie UKNF w sprawie obowiązków informacyjnych względem KNF wynikających z art. 133 ustawy o biegłych rewidentach z dnia 13 września 2017 r. wskazano, że KNF oczekuje, że obowiązek będzie realizowany w następujący sposób:

1. JZP niezwłocznie pisemnie powiadomi KNF o fakcie, że organem uprawnionym do wyboru firmy audytorskiej jest organ inny niż organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe.
2. JZP niezwłocznie powiadomi organ nadzoru każdorazowo w przypadku, gdy zaistnieje zmiana w zakresie organu, który posiada uprawnienia do dokonywania wyboru firmy audytorskiej.
3. Powiadomienie przesłane przez JZP powinno odwoływać się do treści konkretnej regulacji wewnętrznej, tj. np. treści statutu, który daje takie uprawnienia innemu organowi niż organ zatwierdzający sprawozdanie JZP.

Z poważaniem,

WICEPREZES ZARZĄDU
Zenoblusz Zawisza

PREZES ZARZĄDU
mgr inż. Piotr HUZIOR